

Privat vård ger inga positiva effekter

Dahlgren är professor och forskare kring sjukvårdsfrågor. Han skrev redan 1994 boken "Framtidens sjukvårdsmarknader: Vinnare och förlorare". Den nya **När sjukvården blev en marknad** ger en gedigen genomgång av vad som hänt sedan dess.

Några av slutsatserna:

- Den nordiska vårdmodellen har omvandlats till ett kommersiellt system som präglas av höga kostnader och mycket ojämlig vård.
- Vård efter behov har ersatts av vård efter lönsamhet
- Överetableringen av vårdcentraler i storstadsregionerna förstärks av vårdval och etableringsfrihet och försvårar rekrytering av läkare till underförsörjda landsbygdsområden. Enligt Riksrevisionen har försämringen av vårdens tillgänglighet främst skett i landsbygdsområden där folk har låg inkomst, stort vårdbehov och långt till vårdcentraler.
- Valfriheten gäller bara i teorin. Folk väljer den vårdcentral som ligger närmast, inte efter vem som utför den.
- Syftet "mer vård för mindre pengar" har inte nåtts. Tvärtom har kostnaderna ökat utan att vården blivit bättre. Särskilt i Stockholm där flest vårdval införts har kostnaderna ökat kraftigt.

I Skottland avvecklades marknadsstyrningen och privat drivna sjukhus återfördes till offentlig drift. Det gav positiva effekter: Kortare väntetider, högre patientsäkerhet, förbättrad tillgänglighet och mindre behov av sluten vård.

Efter att ha läst boken blir jag än mer häpen över utvecklingen. Inga fakta visar att privat vinststyrd vårdverksamhet ger positiva effekter. Att de privata vårdföretagens lobbyister förnekar fakta eller blåljuger ligger i deras intresse. De har ju betalt för det. Men att

nästan alla borgerliga och många socialdemokratiska politiker driver samma linje är märkligt. Är de köpta av det vårdindustriella komplexet eller är de offer för en blind tro?

Boken borde läsas av alla politiker och personer som ägnat vårdfrågor uppmärksamhet. Men den ignoreras av den borgerliga pressen. Är det för att den klär av valfrihetsretoriken? Och för att dess fakta omöjliggör försvaret av vinster i vården?

Jan Molin

När sjukvården blev en marknad

Effekter och alternativ

Göran Dahlgren

Premiss 2018